

Vergaderjaar 2020–2021

25 295

Infectieziektenbestrijding

Nr. 989

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 februari 2021

Op 19 januari 2021 heeft de Europese Commissie (CIE) een mededeling gepresenteerd getiteld Eén verenigd front tegen Covid-19. De mededeling gaat enerzijds in op het succes van de ontwikkeling van Covid-19 vaccins en de implementatie van vaccinatiestrategieën en constateert anderzijds dat het aantal besmettingen onvoldoende afneemt. De mededeling is bedoeld om in de EU met een gemeenschappelijk optreden de derde golf te lijf te gaan. De CIE roept hierbij op tot het versnellen van het vaccinatieproces, het opvoeren van testen en sequencing om verspreiding en nieuwe varianten te monitoren, het waarborgen van de werking van de Interne Markt, en het tonen van mondiaal leiderschap en solidariteit. In de mededeling wordt de gecoördineerde aanpak uiteengezet die de CIE hiervoor nodig acht.

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de kabinetsappreciatie aangaande genoemde mededeling van de Europese Commissie. Omwille van een tijdige informatievoorziening vervangt deze brief het BNC-fiche.

Inhoud voorstel

Het vaccinatieproces versnellen

Dit voorstel gaat in op het succes van de EU-vaccinatiestrategie ten aanzien van de vooraankoop van de benodigde hoeveelheid vaccins. Het signaleert dat vaccinatiestrategieën tussen lidstaten verschillen, maar benadrukt het belang van een snellere en efficiëntere vaccinatie in alle lidstaten. De CIE wil lidstaten hierbij ondersteunen, onder andere door te zorgen voor meer duidelijkheid omtrent de levering van de vaccins en door te zorgen voor voldoende medische hulpmiddelen, benodigd voor het vaccinatieproces.

Om een ambitieuze vaccinatie-inspanning te bewerkstelligen, stelt de CIE twee concrete doelen:

- Tegen maart 2021 moeten de lidstaten minimaal 80% van de zorgmedewerkers en mensen ouder dan 80 jaar hebben gevaccineerd.
- In de zomer van 2021 moeten de lidstaten minimaal 70% van de volwassen bevolking hebben gevaccineerd.

Om deze doelstellingen te bereiken erkent de CIE dat de aanvoer van vaccins omhoog moet. De CIE en de Europese Investeringsbank (EIB) werken hiertoe samen met vaccinfabrikanten om productiecapaciteit in de EU te maximaliseren en nieuwe contracten te sluiten. Ook onderstreept de CIE het belang van wederzijdse erkenning van vaccinatie, mede gelet op de noodzaak tot het monitoren van mogelijke neveneffecten. Tegelijk wordt aangegeven dat het gebruik van vaccincertificaten voor andere doeleinden dan gezondheidsbescherming te voorbarig is, dit geldt ook voor grensoverschrijdend gebruik van vaccinatiecertificaten. De CIE wil wel samen met de lidstaten blijven werken aan vaccincertificaten die binnen de EU worden erkend, overeenkomstig met de EU-wetgeving inzake gegevensbescherming, met de potentie wereldwijd te kunnen worden gebruikt. Het eHealth netwerk zal de minimale dataset definiëren, inclusief een unieke identificatiecode. De CIE geeft aan dat dit werk eind januari 2021 voltooid moet zijn.

Het opvoeren van testen en sequencing

De CIE roept lidstaten op sequencing te verhogen naar 5 tot 10% van alle positieve samples. Waar nodig kan het CIE of het Europees centrum voor ziektepreventie en bestrijding (ECDC) lidstaten hierin bijstaan. De uitkomsten hiervan zouden moeten worden gedeeld op EU-niveau. De CIE roept de lidstaten op de Raadsaanbeveling over sneltesten¹ op te volgen, door een gezamenlijk kader af te spreken over het gebruik en de wederzijdse erkenning van sneltesten en om te komen tot een gemeenschappelijke lijst van wederzijds goed bevonden sneltesten. De CIE vraagt de lidstaten hun teststrategieën waar nodig aan te passen aan de ontwikkelingen van de diverse mutaties.

Het waarborgen van de werking van de Interne Markt

De CIE benadrukt het belang van vrij verkeer van personen, goederen en diensten in de Interne Markt. De CIE presenteert maatregelen zoals testen, isoleren, contactopsporing en quarantaine als noodzakelijke instrumenten. Ook geeft ze aan dat alle niet-essentiële reizen naar en van gebieden binnen de EU met een hoog risico sterk worden ontmoedigd tot de epidemiologische situatie aanzienlijk is verbeterd. De CIE ziet het unilateraal sluiten van grenzen, algemene reisverboden, het opschorten van vluchten en vervoer over land en water, als niet gerechtvaardigde maatregelen die de Interne Markt te veel schade toebrengen en daarom moeten worden voorkomen. Het belang van het systeem van «Green Lanes» (om te zorgen dat essentiële goederen en levensmiddelen nog steeds vervoerd kunnen worden) wordt extra onderstreept. Waar nodig moet quarantaine van reizigers strikt worden gehandhaafd, met passende uitzonderingen voor reizigers met een essentiële functie of behoefte.

Internationaal leiderschap en solidariteit tonen

De CIE benadrukt het belang van multilateralisme, internationale samenwerking, transparantie en solidariteit. De ingezette internationale inspanningen via de «Team Europe»-aanpak, heeft al geleid tot ondersteuning van partnerlanden met noodhulp voor humanitaire behoeften, versterking van gezondheidssystemen en cruciale gezondheidsdiensten,

¹ COM(2020) 849.

en ondersteuning van economische herstel en sociale ondersteuning. De CIE zal een EU-mechanisme voor het delen van vaccins opzetten, waarmee het surplus aan vaccins in de EU efficiënt kan worden ingezet voor derde landen, voornamelijk via de Covax-faciliteit.

Appreciatie

Het vaccinatieproces versnellen

Het kabinet ziet het belang van het snel uitrollen van de vaccinatiecampagne en zet daar vol op in. De Nederlandse doelstellingen zijn breder dan de specifieke door de CIE gestelde kwantitatieve doelstellingen. De Nederlandse vaccinatiestrategie zet in op het voorkomen van zoveel mogelijk ziekte en sterfte en richt zich daarmee op meerdere doelgroepen. De groep zorgverleners is een divers samengestelde groep en om de gestelde doelen zo goed mogelijk te behalen wordt de groep van zorgmedewerkers geprioriteerd en in verschillende fases gevaccineerd. Zorgmedewerkers in de directe COVID-zorg, huisartsen en hun medewerkers die een cruciale functie invullen in de directe COVID-spoedzorg en zorgmedewerkers van verpleeghuizen en kleinschalige woonvormen zijn geprioriteerd bij de COVID-19 vaccinatie. Het kabinet zet zich in mensen, ouder dan 80 jaar, uiterlijk in maart een eerste dosis van het vaccin te verstrekken. Het kabinet zet zich er voor in ten minste 70% van de volwassen bevolking in de zomer van 2021 te hebben gevaccineerd, mits dit met de levering van voldoende vaccins wordt ondersteund. Ten aanzien van de vaccinatiecertificaten is het tijdspad ambitieus. Het kabinet onderschrijft dat over het gebruik van vaccinatiecertificaten en de mogelijke inzet hiervan voor andere doeleinden dan de volksgezondheid pas kan worden besloten zodra er meer duidelijk is over bepaalde factoren, waaronder hoe lang een vaccin beschermt en in welke mate.

Het opvoeren van testen en sequencing

Over het ophogen van sequencing (het bepalen welke variant van het virus is aangetroffen) is het kabinet in beginsel positief. Er zijn momenteel meerdere (Europese) adviezen over het aantal random geselecteerde monsters per week voor kiemsurveillance. Om te komen tot een hogere en duurzame capaciteit schaaft het RIVM momenteel op. Daarbij werkt zij samen met Dienst Testen, ErasmusMC en andere laboratoria. Met betrekking tot (snel)testen sluit de mededeling aan bij de eerdere Raadsaanbeveling sneltesten, het kabinet is hier positief over.

Het waarborgen van de werking van de interne markt

Het kabinet acht het waarborgen van de Interne Markt van groot belang, evenals het behoud van de Green Lanes. Het kabinet ondersteunt de oproep van de Commissie tot het sterk ontmoedigen van niet-essentiële reizen naar gebieden met een hoog risico. Hoewel een vliegverbod een verregaande maatregel is, is het kabinet van mening dat dit in specifieke gevallen noodzakelijk kan zijn voor gebieden waar de verspreiding van nieuwe varianten hoog is. Zeker in het licht van de verspreiding van nieuwe varianten, onderstreept het kabinet het belang van test- en quarantainemaatregelen voor reizigers uit hoog risicogebieden. Het kabinet is van mening dat de vele uitzonderingscategorieën voor essentiële reizen eerder moeten worden beperkt dan uitgebreid, de vitale sector uitgezonderd. De inperking is niet van toepassing op inreizende professionals die spoedeisende technische werkzaamheden verrichten voor de vitale sector die specialistische kennis en fysieke aanwezigheid vereisen.

Het kabinet staat positief tegenover het initiatief om een EU Vaccine Sharing Mechanisme op te zetten in samenwerking met de lidstaten en COVAX hiermee te steunen bij de organisatie van vaccinatieprogramma's in kwetsbare landen. De komende periode zal volgens de WHO ca 28 mld USD bijeengebracht moeten worden ter dekking van de ACT-A uitgaven ter bestrijding van de mondiale uitgaven. Voortzetting van het initiatief van de EU om deze middelen mondiaal bijeen te brengen worden toegejuicht. Het kabinet heeft onlangs reeds 25 mln euro extra beschikbaar gesteld voor COVAX. Belangrijk hierbij is ook wanneer de eerste vaccins beschikbaar komen voor dit initiatief. Wel is het noodzakelijk duidelijk te definiëren wie daarbij welke rol heeft. In het licht van de voorgenomen activiteiten van de G20 acht het kabinet het noodzakelijk dat op korte termijn duidelijk wordt welke stappen er de komende periode ondernomen gaan worden.

Bevoegdheid, subsidiariteit, proportionaliteit

Het kabinet heeft een positieve grondhouding over de bevoegdheid van de mededeling. Het betreft een mededeling op het terrein van de bescherming en verbetering van de menselijke gezondheid. Op dit terrein is de EU bevoegd het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren of aan te vullen. Gelet op artikel 168 VWEU is de Commissie bevoegd om terzake een dergelijke mededeling te doen.

Het kabinet heeft een positieve grondhouding over de subsidiariteit van de mededeling. Vanwege het grensoverschrijdende karakter van de pandemie is het van toegevoegde waarde dat op EU niveau maatregelen worden genomen, zoals voorgesteld in de mededeling, ten aanzien van coördinatie, samenwerking, grensoverschrijdende informatie-uitwisseling, het doen van een mededeling ten aanzien van (sub)nationaal beleid, en ondersteuning van de lidstaten door de Commissie en EU-agentschappen wenselijk.

De grondhouding van het kabinet over de proportionaliteit is eveneens positief. Er is sprake van een flexibele en gecoördineerde aanpak waarbij de Europese Commissie en haar agentschappen de lidstaten adviseren.

De Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
H.M. de Jonge